

Kyrkans röst i det offentliga rummet

ETT STARKT TRYCK FINNS på kyrkan i Sverige idag att göra opinionen till viljes. Kyrkans röst i offentligheten riskerar att bli ett eko av gängse ståndpunkter i samhället. Är det kanske dags för kyrkan att helt tystna och resignera eller finns alternativa vägar? För att svara på frågan behöver vi undersöka vad evangeliet egentligen är och hur det först framfördes.

GUDS HEMLIGHET OFFENTLIGGÖRS

Evangeliet är en hemlighet. Det är Guds hemliga plan. Det var inte hemligt *att* Gud hade en plan. Men det var hemligt *hur* den skulle förverkligas. Planen var visserligen inte helt outtalad, men även om Gud hade lagt ut många pusselbitar längs den gammaltestamentliga vägen var det svårt att få ihop pusslet utan den färdiga bilden.

Pusselbitarna fanns i Skriften, i ordet till människorna på syndafallets dag om kvinnans säd som skulle trampa sönder ormens huvud (1 Mos. 3:15). De fanns i ordet om att "ett barn blir oss fött", som ska föra med sig frälsning och glädje (Jes. 9:6). Ytterligare bitar fanns i talet om honom, som "var genomborrad för våra överträdelsers skull, slagen för våra missgärningars skull" (Jes. 53:5). De fanns tydligare och tydligare efter hand i orden till Abraham om sonen och om välsignelse för alla folk (1 Mos. 12:1–3, 15:1–5, 17:1–27, 22:16–18). Och så vidare ...

Paulus skriver att hemligheten var dold men har avtäckts, uppenbarats, blivit synlig (Kol

1:26). Vi kan nu se att hemligheten är Kristus (Kol. 1:27b). Det är Nya testamentets bild av Kristus som gör att vi bättre ser de gammaltestamentliga pusselbitarna och hur de ska sättas ihop. Det är också dessa "gamla" pusselbitar som gör att bilden av Kristus blir fullständig och tydlig. (Likväl är bilden inte så tydlig som den en gång kommer att bli. Vi ser "såsom i en spegel", vilket med tanke på kvaliteten i den tidens speglar inte är så klart och tydligt som i våra speglar. Men då ska vi se "ansikte mot ansikte", 1 Kor. 13:12, äldre övers.)

Hemligheten kallas också för Guds ord (Kol. 1:25–26a). (Det finns naturligtvis skäl att lägga märke till att Paulus på detta sätt jämför Guds ord med Kristus själv.) Genom Guds ord blir hemligheten uppenbarad. Genom Kristus och i honom avtäckts bilden. Det är Kristus som utgör Guds plan. Paulus kallar planen för "Guds viljas hemlighet" (Ef. 1:9–10). Gud har låtit oss få veta hemligheten, skriver Paulus (1:9). Exakt hur det har gått till vet vi inte, men vi vet att Guds ord har kommit till Paulus och apostlarna. Kanske kom det som det kom till profeterna i GT, när det står hos Jeremia: "Herrens ord kom till mig. Han sade:" (Jer. 1:4).

Vi vet också resultatet. Paulus har fått hemligheten uppenbarad och han låter fler få del av hemligheten. Han har fått det uppdraget av Gud: att predika Guds ord (Kol. 1:25).

VAR SKA DENNA HEMLIGHET AVSLÖJAS?

Var ska Paulus predika Kristus? Svaret finner vi redan i texten som talar om Guds hemlighet. Svaret är att Guds ord ska förkunnas överallt (Kol. 1:25). Betyder det verkligen bokstavligen överallt? Den frågan kan besvaras genom en snabbvandring genom Apostlagärningarna:

Är "överallt" i synagogan? Ja, Paulus gick regelmässigt och först till synagogan när han kom till en plats, som han tidigare inte varit på (Apg. 13:5, 17:17). Det är klart att judarna ska få höra om Guds hemlighet, om att Jesus är Messias, Kristus.

Men "överallt" visar sig vara även vid bönstället utanför Filippi, där Paulus, Silas, Timoteus och Lukas talade med kvinnorna som kommit dit på sabbaten (Apg. 16:13). Det är också i Tyrannus hörstal i Efesus, där Paulus varje dag under två års tid höll samtal med judar och greker (Apg. 19:9-10). Det är på torget i Aten (Apg. 17:17,19), inför domstolar och myndigheter, kungar och landshövdingar (Apg. 26:1, 18:12-17). Det är i fängelset (i Filippi, Apg. 16:32) och hemma (i Paulus tillfälliga bostad i Rom, Apg. 28:30). Det verkar med andra ord vara just så att det verkligen är "överallt".

FÖR VEM SKA HEMLIGHETEN UPPEBARAS?

För vem har Kristus predikats? Paulus svar är att hemligheten har uppenbarats för de kristna eller som han skriver Guds "heliga" (Kol. 1:26b). Det betyder inte att evangeliet ska förkunnas endast för de kristna. Men på dem som har hört om Kristus men inte förstått hemligheten eller kommit till tro, är förkunnelsen på ett sätt bortkastad. Tanken är att predikan ska väcka tro. Så sker inte alltid. Men Ordet är inte utan verkan (Jes. 55:10-11). Däremot skiljer sig reaktionerna på Guds ord från mänskliga till människa. De går åt två diametralt motsatta håll. Guds ord gör hjärtan mjuka och väcker tro eller gör hårda hjärtan än hårdare

i otro. Gensvaret går i riktning mot Kristus eller i riktning bort från honom: "Somliga lät sig övertygas av hans ord, men andra ville inte tro" (Apg. 28:24). Endast Gud känner en människas hjärtas väg.

Det är visserligen så att Gud ogärna ger pärlor (evangeliet om Kristus) till svin. Likväl ska evangeliet förkunnas offentligt. Vem som kommer att ta emot Guds ord och vem som kommer att vända sig bort från det, vet bara Gud. Det vet inte alltid hans sändebud. Det fick Paulus uppleva i Korint. Gud fick där göra klart för Paulus att han skulle stanna en längre tid i den staden: "Jag har mycket folk här i staden" (Apg. 18:9-11). För dem ville Gud göra hemligheten känd (Kol 1:27).

Även av andra mera kända ord förstår vi att evangeliet ska förkunnas för alla folk. Då måste det ske offentligt. Alla folk ska göras till lärjungar och "föras till trons lydnad" (Matt. 28:19a, Rom. 16:25-26). Då måste Kristus predikas överallt (Kol. 1:25).

HUR HAR HEMLIGHETEN OFFENTLIGGJORTS?

När Paulus talade försökte han *övertyga* sina åhörare om att vad han sade var riktigt (Apg. 28:23). Det gjorde han från morgonen ända till kvällen. "Han förde samtal i synagogan och övertygade både judar och greker" i Korint (Apg. 18:4). Det står varken om övertalning eller om något annat knep. Samtalen skedde offentligen och inte bakom låsta dörrar eller långt inne i skogen. Förfarandet var inte unikt för Paulus. "Apollos bevisade utifrån Skrifterna offentligt att Jesus är Messias" (Apg. 18:28). Liksom Jesus, och före honom profeterna, var apostlarna verksamma i det offentliga rummet, där kyrkans röst kunde höras.

FÖRKUNNELSENS OFFENTLIGHET IDAG?

Finns de kristna i det offentliga rummet? Hörs kyrkans röst i offentligheten? Poängen är inte

*Apollos
bevisade
utifrån
Skrifterna
offentligt att
Jesus är
Messias.*

Alla frågor och invändningar som människor kan ha ska besvaras och bemötas offentligt. Å andra sidan är det minst lika viktigt att låta Bibeln ställa sina frågor, framföra sin kritik och sina invändningar mot vårt liv.

nödvändigtvis att få vara med i radio eller TV – även om det inte är fel. Skulle vi ges möjlighet att medverka i massmedia, är det viktigt att vara beredd och förberedd. Det kan man vara om man är klar över att evangeliet är – visserligen en hemlighet – men en uppenbarad hemlighet. Likväl är det fortfarande en hemlighet, nämligen för dem som inte känner till evangeliet om Kristus, för dem som inte hört det.

Förkunnelsens offentlighet innebär inte i första hand medverkan i det offentliga rum som kallas massmedia. Offentligheten måste utövas framför allt på ett mycket mer grundläggande plan: Våra möten ska inte vara stängda. Bibeln ska inte hemlighållas. Den ska tryckas, läsas offentligt, översättas, granskas, finnas tillgänglig. Trosbekännelsen läses offentligt i alla gudstjänster. Det är inte fel och ska inte ändras på. Tron ska redovisas öppet utan hysch, hysch. Gudstjänster är och ska vara offentliga och helst annonserade. Alla frågor och invändningar som människor kan ha ska besvaras och bemötas offentligt.

Å andra sidan är det minst lika viktigt att låta Bibeln ställa sina frågor, framföra sin kri-

tik och sina invändningar mot vårt liv, mot våra livslögner, våra halvtaskiga livsprojekt och korrumperade försvar för ett moraliskt ohållbart och stinkande liv.

GUDS SANNING I DET OFFENTLIGA RUMMET

Vi måste inte söka offentlighetens ljus. Men vår förkunnelse måste tåla det ljuset. Det är Guds sanning vi har fått oss anförtrodd. Det räcker inte med att söka försvara ett särintresse, en kristen livsstil eller livssyn. Vårt anspråk är verkligen att vi företräder sanningen – inte vår egen sanning, utan Guds uppenbarade sanning. (I en tid, som inte erkänner ens möjligheten av att Gud kan ha gett oss en begriplig uppenbarelse i ord, är det extra viktigt att påpeka att de anspråk på sanning som vi har inte är ett uttryck för vår egen uppblåsta arrogans utan en med hänsyn till Guds ords egna anspråk följdriktig frimodighet.)

Innebär det att alla kommer att komma till tro så snart de får höra Guds ords sanning? Knappast. Som redan påpekats ovan betyder det såväl reaktioner av mersmak och begynnande tro som hårda hjärtan. Betyder det mot-

stånd, förakt, förföljelse? Ja. Det vore orealistiskt och direkt felaktigt att inte förvänta sig även den reaktionen. Paulus talar om lidanden, "Kristuslidanden" (Kol. 1:24). Talar också vi om lidanden?

Paulus gör gällande att kraften i hans arbete för Kristus inte ligger enbart i orden. Det finns något därutöver, som kan föra ordet till en människas hjärta och ge henne del i frälsningen, i Guds räddningsplan. Det är inte bara ord. Det är också Guds kraft, som verkar i Paulus (Kol. 1:29). Kraften ligger inte bara i orden, i evangeliets formulering. Kraften kommer i stället av att Gud själv står bakom evangeliet. Paulus arbetar och kämpar i Guds kraft. Det är därför det är kraftfullt. Det är därför det är mer än ord – därför att det är *Guds* evangelium.

Det är också därför Paulus inte skäms. Han kommer med Guds ord, med Guds hemlighet. "Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft som frälser" (Rom. 1:17). Det är Kristus som räddar. "Honom predikar vi ..." (Kol. 1:28).

SVAGHETENS STYRKA I OFFENTLIGHETEN

Guds kraft verkar mäktigt i Paulus. Hur sker det? Det är genom lidande och yttre svaghet, genom umbäranden och död som Kristus blir tydlig i Paulus (2 Kor. 4:7-12). När Paulus svaghet är ovedersäglig men han ändå visar prov på ett obrutet mod och styrka i anden, blir det ett vittnesbörd om att Gud verkligen backar upp sin tjänare. Det är den kraften från Gud som blir synlig i Paulus utsatta liv och som väcker tron. Det är i denna dubbelhet i Paulus liv som vittnesbördets kraft ligger.

Evangeliets kraft visar sig även på ett annat starkt sätt. När priset för lärjungaskapet stiger, men den kristne fortfarande är villig att betala, blir evangeliets värde för honom synligt för var och en. Då talar evangeliet starkt. Då blir det mer än ord. När kostnaden för att hålla fast vid Kristus och hans evangelium ökar men betal-

ning ändå sker – då växer vittnesbördet i styrka. Martyrium betyder egentligen blott och bart "vittnesbörd". Att lida och dö "martyrdöden" för Kristus blir därför det ultimata vittnesbördet. Varför är det så? Jo, när en Kristi lärjunge är beredd att i handling säga att evangeliet är mer värdefullt än själva livet, då växer det kristna vittnesbördet till maximal styrka.

Vad är poängen med att vittnesbördet förstärks och understryks i handling på detta vis? Vinsten för evangeliet är att det därigenom visar sin kraft att väcka tro hos den som inte skulle tro bara på grund av ord (2 Kor. 4:15). När tron omsätts i kostsam handling kan det väcka tro hos den mest förhårdade.

Vi behöver inte söka förföljelse, lidande eller död i det offentliga rummet. Men vårt vittnesbörd och vår förkunnelse måste tåla förföljelse. I annat fall bär förkunnelsen måhända inte frukt. Är inte det ett svårt och hårt tal? Jo, men det är så Jesus själv talar. Han talar i sin liknelse om att det ord som såddes på stenig mark just på grund av lidande eller förföljelse inte bar frukt under mer än en kort tid (Matt. 13:5-6, 20-21).

MÅSTE KYRKANS RÖST TYSTNA?

Personligen har jag svårt att se att vi måste anse oss ha förlorat kampen i frågor som gäller äktenskap, abort eller kvinnliga präster etc. – så att vi skulle behöva tystna och resignera. I vart fall i förkunnelsen bör argumenten i stället vässas ytterligare för att rusta oss för vittnesbördet. Det behöver inte vara märkvärdigare än ett litet nålstick att utdelas vid lämpligt tillfälle i offentligheten – om än det bara är i fikarummet eller vid middagsbordet hemma. Guds ord har inte gett upp kampen mot orättfärdigheten. Det står kvar oförändrat. Synd är fortfarande synd och lika allvarligt som någonsin. Inget är förändrat även om människor idag förväxlar talet om synd med "en chokladkaka för mycket". Inte

heller är orden om att Kristus dött för all världens synder borttagna. Vi kan fortfarande tala om Kristi död för oss.

VILKEN KYRKANS RÖST?

Den kyrkans röst som endast är som ett eko av samtidens röst – svagare i styrka, senare i tiden och i sak mindre övertygande – den rösten vill jag här lämna därhän. Den känner vi alla. Vi är trötta på den och känner oss – och framför allt vår Herre – förrådd av den. Och i den mån detta bleka och ihåliga eko gör anspråk på att som kyrka utgöra Kristi röst måste vi säga att den inte är det. Kyrkans röst måste vara Kristi röst för att vara just kyrkans röst. Allt annat är "fake" eller som Bibeln vill ha det: "en falsk profets röst".

När vi möter Paulus – eller för den sakens skull Jesus eller Gamla testamentets profeter – möter vi dem i det offentliga rummet. I den mån så inte är fallet – beror det måhända främst på "grispärleprincipen". Det vill säga att en mer detaljerad utläggning av evangeliets innebörd inte bör ges till den som inte förstär att sätta värde på en sådan pärla. Ingen av de nyss nämnda Guds sändebud verkar ha haft några som helst samvetsförebärrelser mot att framföra ett budskap som delar åhörarskaran i två. För och emot. Man skulle kunna säga: Det verkar som om grisarna ägnas mindre intresse än pärlan. Det betyder i och för sig inte att sanningen inte ska talas med kärlek, pedagogisk fingertoppskänsla eller retorisk finesse.

KYRKANS RÖST TALAR EN AKTIV KÄRLEKS SPRÅK

Jag tror tvärtom att man kan se det som ett uttryck för omsorg och en god avsikt när det verkar som om varken Paulus, Jesus eller någon annan lägger fingrarna emellan när evangeliet presenteras. Anledningen till att så inte sker är helt enkelt kärlek. Den hårdnackade, självgode eller sovande behöver höra ett sanningens ord för att mjukna, skämmas eller vakna – det vill

säga för att evangeliet av en sådan och högst ordinär person ska kunna uppfattas, tränga in och förstås.

Min poäng är att presentationen av evangeliet inte kan vara så snäll, försiktig eller inställsam. Den kan inte bara vara passiv eller defensiv. Den måste var "på hugget", utmanande, avslöjande, avklädande – i moraliskt och intellektuellt avseende. (Jag har svårt att se att det finns någon moralisk diskussion som inte är intellektuell.) Skälet till det är att i moraliskt hänseende Gud alltid kommer att stå som segrare. Evangeliet segrar nu (i moraliskt och historiskt avseende) och det kommer att segra till slut. Så sker på grund av att det är moraliskt oantastligt och historiskt korrekt. Evangeliet är en argumenterad tro, en resonerad tro, som lägger ned varje tanke som reser sig upp mot evangeliet och kunskapen om Kristus (2 Kor. 10:4-5).

Det är detta som saknas hos den kristna rösten i det offentliga rummet i Sverige. Den övertygar inte. Den är defensiv. Den har inte initiativet; den tar inte initiativet. Den leder inte samtalet. Den presenterar inte argument som motsidan måste fundera över, ta på allvar och bemöta. Rösten har blivit blek, svag och kraftlös. Den saknar självförtroende. Den har tappat tron på att den verkligen äger sanningen. Kyrkan har tappat i sanningsstruktur och saknar i tillräcklig omfattning moraliska fibrer.

VAD BÖR VI GÖRA?

Ja, vad har vi gjort fel som vi bör göra annorlunda? Det är ganska enkelt tror jag, även om det kan betyda en justering av kursen. Vi ska börja ställa frågor. Vi börjar söka svar i Ordet, under Ordet. Vi börjar ett ärligt och uppriktigt samtal oss emellan och med Gud. I bön. Nära Herren.

Det kan vara en poäng att söka skapa en viss distans till tros läran genom att försöka finna svar på frågor som den inte ställt och därför

Det verkar som om grisarna ägnas mindre intresse än pärlan.

inte har svarat på. Vi låter i ett skede Bibeln ensam tala. Därefter är det klokt att låta trosläran utmana och korrigera våra egna upptäckter – troligen de flesta!? Och så tillbaka till Bibeln och nya frågor. Ny brottnig. Nya upptäckter. Ett fantastiskt liv. Ett rikt och äkta liv – så långt det är möjligt i en fallen värld.

Detta ska ske mitt i vårt liv, i arbetsrummet, vid köksbordet, i TV-soffan, under lampans sken, i biosalongen, på jobbet, i kyrkan (!), i hemgruppen, på partilokalen, på gymnasiet, på torget, i riksdagen, i predikstolen. Men det börjar hemma, i missionsföreningen. Det kristna livet behöver inte levas inför kamerorna. Det duger gott med de ”små sammanhängen”. Å andra sidan är det inte fel att gå och tala, när Gud kallar till torget eller TV-studion.

SAMMANFATTNING

Evangeliet om Kristus hör hemma i det offentliga rummet. Något annat påstående saknar stöd i Skriften. Evangeliets förkunnelse har alltid fått och kommer även i framtiden att få

både ett varmt mottagande och möta kritik och förargelse. Det hör till evangeliets hemlighet att dess styrka visar sig i synnerhet under yttre svårigheter och motgångar. Därför ska vi inte väja för orättvisa påhopp, trakasserier eller annat lidande. Inte heller ska vi tona ned den moraliska kritik som förargar utan tvärtom gärna lågmält men övertygande i sak visa på evangeliets moraliska, historiska och intellektuella trovärdighet. Det ska ske oavsett om det gäller fikarummets eller TV-studions offentlighet. Det är i offentligheten så vitt förstådd som kyrkans och framför allt kyrkans Herres röst ska höras

”Så hjälpe oss Gud!”

Peter Henrysson
Redaktör